

Mooi of zooi

Een goede start van de les is het halve werk. Leerlingen onthouden de informatie die tijdens primetime (de eerste en de laatste tien minuten van de les) gegeven wordt vaak het best. Een ander voordeel van een goede lesstart: iedereen gaat direct aan het werk. Gedichten zijn bij uitstek geschikt om de les mee op te starten, en in deze werkvorm staan bijvoeglijke naamwoorden en gedichten centraal.

Op uitnodiging van Poetry International en Stichting Droom en Daad legden jonge Rotterdamse dichters en spoken word-artiesten hun beleving tijdens de lockdown in woorden vast. Die scherpe, troostrijke en inspirerende gedichten zijn in november 2020 gebundeld in de uitgave *Lockdown-gedichten voor een ongewone tijd*. Dat vormde de inspiratie voor deze werkvorm.

De docent zoekt een betekenisvol kort gedichtje dat past in de tijd of dat te maken heeft met het onderwerp van de les. Kijk op <www.poezie-in-beweging.nl>, kies een gedicht uit bijvoorbeeld de bundel *Laten we het er maar niet over hebben* van Akwasi of een van de 'lockdowngedichten' uit de eerdergenoemde bundel.

De leerlingen krijgen het gedicht gedurende twee minuten te zien op het scherm of digitaal bord. Laat de leerlingen hun waardering in de doeltaal in één woord noteren, bijvoorbeeld in Mentimeter (<www.mentimeter.com>). Geef aan dat je in deze les gevarieerd taalgebruik verwacht en verwijst daarbij eventueel naar lijsten met frequente

of minder frequente bijvoeglijke naamwoorden. Een mogelijk resultaat:

*spannend – saai – grappig – droevig
– waardeloos – spectaculair – onbegrijpelijk – denkvoer – herkenbaar
– troostrijk – origineel – grippig
– ongeloofwaardig – kinderachtig – vreemd – scherp – onsamenvattend – zelig – bekend – verdrietig – langdradig – vaag – humor – waarschijnlijk*

De docent reflecteert op het gedicht en de woorden van de leerlingen en stelt bijvoorbeeld de volgende vragen: Welke verschillen in ervaring zijn er? Is er veel variatie in woorden of worden juist bepaalde woorden, zoals *stom* of *leuk*, relatief vaak gebruikt? Welke synoniemen zijn er gebruikt voor een bepaald woord? In welke situaties kun je deze woorden vaker tegenkomen? Zouden ze passen in een Marktplaatsadvertentie of juist niet?

Deze werkvorm is zowel geschikt voor fysieke, online als hybride taallessen. Woorden kunnen via de chat met elkaar

DOELSTELLING Leerlingen lezen of luisteren poëzie en daarbij verwoorden ze hun gevoelens, beleving en mening. Ze krijgen inzicht in het gebruik van bijvoeglijke naamwoorden in de dagelijkse taal en in literaire teksten

TAAL Nederlands en moderne vreemde talen

NIVEAU Alle niveaus

TIJD 10 minuten

BENODIGDHEDEN Een gedicht

worden gedeeld. Leerlingen noteren het woord in de chat zónder op 'verzenden' te klikken. Op aanwijzing van de docent verzenden de leerlingen pas hun chatbericht.

Ook zijn er nog een aantal variaties op deze werkvorm mogelijk. Zo kun je leerlingen een extra instructie bij het antwoorden meegeven, zoals het benoemen van een aantal 'verboden woorden' (bijvoorbeeld het verboden woord *leuk*). Of daag leerlingen uit om opzettelijk minder frequente bijvoeglijke naamwoorden te laten gebruiken. Een andere mogelijkheid is om een voorgedragen gedicht te laten horen via YouTube of leerlingen te laten kijken naar verfilmde gedichten (zie bijvoorbeeld <rotterdamsedakendagen.nl>). Vaak zit er mooie achtergrondmuziek bij of een animatie. Vraag de leerlingen naar hun eerste ingeving op basis van de toon van de stem of de muziek. Daarna kun je vragen welke woorden uit het gedicht hun antwoorden onderbouwen. ■

Alie Kammenga (*De Talengroep*)